

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 25/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi Suomen säädöskokoelmasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä marraskuuta 2010 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Suomen säädöskokoelmasta annetun lain muuttamisesta (HE 219/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- tietopalvelupäällikkö Aki Hietanen, oikeusministeriö

- toimistopäällikkö Ari Apilo, eduskunnan kanslia
- hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtioneuvoston kanslia
- yksikön päällikkö Kaija Suvanto, ulkoasiainministeriö
- toimitusjohtaja Jarmo Rosenberg, Edita Publishing Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- valtiovarainministeriö
- professori Olli Mäenpää.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen säädöskokoelmasta annettua lakia.

Suomen säädöskokoelma ja sen erillinen osa, sopimussarja, julkaistaisiin vastedes sähköisinä yleisessä tietoverkossa. Säädöksiä ja muita säädöskokoelmassa julkaistavia asiakirjoja voitaisiin kuitenkin edelleen julkaista myös painettuina ja muulla tavalla tallennettuina.

Samalla ehdotetaan, että säädökset ja muut asiakirjat julkaistaisiin yksittäin eikä useasta asiakirjasta koottuina vihkoina kuten nykyisin.

Asiakirjojen katsottaisiin tulleen julkaistuksi, kun ne on toimitettu yleisessä tietoverkossa taikka painettuina tai muulla tavalla tallennettuina yleisön saataville.

Lisäksi lakiin otettaisiin nykykäytäntöä selventävä uusi säännös säädöskokoelmaan tehtävien oikaisujen julkaisemisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella laki-

valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdot-

tuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Voimassa olevan Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) mukaan ensisijainen julkaisemistapa on painettu säädöskokoelma. Lisäksi säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa pidetään tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla, ja niitä voidaan julkaista muinakin kuin painettuina tallenteina. Sähköisesti julkaisulla säädöskokoelmalla ei kuitenkaan ole nykyisin virallista asemaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että sähköinen julkaisemistapa virallistetaan ja muutetaan ensisijaiseksi. Saadun selvityksen mukaan painetun säädöskokoelman ja sopimussarjan tilaajien määrä on 2000-luvulla nopeasti vähentynyt. Samaan aikaan sähköisesti julkaistun säädöskokoelman käyttö on huomattavasti lisääntynyt. Lakivaliokunta suhtautuu myönteisesti sähköisten palvelujen hyödyntämiseen ja kehittämiseen. Esityksen voidaan katsoa vastaavan nykyisen tietoyhteiskunnan vaatimuksia, sillä sähköinen julkaisemistapa nopeuttaa ja yksinkertaistaa säädösinformaation jakamista ja on kustannustehokas. Myös muutosehdotus siitä, että säädökset julkaistaisiin nykyisistä painetuista vihkoista poiketen yksittäin, osaltaan nopeuttaa tiedon jakamista lainsäädännöstä.

Lakivaliokunta kuitenkin korostaa kansalaisten tiedonsaannin turvaamisen tärkeyttä. Kansalaisilla on oikeus saada tietoa voimassa olevasta lainsäädännöstä ymmärrettävässä muodossa ja vaivattomasti. Kun sähköinen julkaisemistapa on jatkossa pääasiallinen julkaisumuoto, on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota paitsi yleisen tietoverkon toimivuuteen ja käytettävyyteen myös sähköisen säädöskokoelman käyttäjäystävällisyyteen. Niin ikään on tärkeää edistää yleisen tietoverkon käyttömahdollisuuksia esimerkiksi kirjastoissa, kouluissa ja oppilaitoksissa, jotta sähköisiä palveluja voi hyödyntää sellainenkin käyttäjä, jolla ei itsellään ole tietokonetta tai muuta laitetta yleiseen tietoverkkoon pääsemiseksi. Kaikilla käyttäjillä ei kuitenkaan ole jatkossakaan mahdollisuutta hyödyntää omia tai esimerkiksi kirjaston yleisessä käytössä olevia sähköisiä kanavia. Tämän vuoksi on tärkeää,

että myös tällaisten käyttäjien mahdollisuudet saada ajantasaista säädösinformaatiota paperijäljenteinä turvataan.

Säädöskokoelma ei ole ainoa eikä käytännössä käytetyinkään tiedonlähde voimassa olevasta lainsäädännöstä. Tiedon saatavuuden kannalta valiokunta pitää vaihtoehtoisten tietolähteiden tarjontaa tärkeänä.

Yksityiskohtaiset perustelut

13 §. Säädöksen julkaisemisajankohta. Voimassa olevan pykälän 3 momentissa säädetään siitä, milloin säädös katsotaan julkaistuksi poikkeustilanteessa, jossa sitä ei ylivoimaisen esteen tai muun painavan syyn vuoksi voida julkaista painettuna. Hallituksen esityksessä katsotaan, ettei kyseisellä säännöksellä ole enää merkitystä, kun sähköinen julkaiseminen on pääasiallinen julkaisumuoto. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että momentissa säädetään selvyuden vuoksi julkaisuolettamasta, jonka mukaan säädöksen katsottaisiin tulleen julkaistuksi, kun se on jollakin 12 §:ssä säädetyistä tavoista saatettu yleisön saataville. Perustelujen mukaan ratkaisevaa ei olisi, onko säädös julkaistu sähköisesti, painettuna vai muulla tavalla tallennettuna, vaan ylipäänsä julkaiseminen niin, että yleisöllä on ollut mahdollisuus saada tieto säädöksen sisällöstä.

Perustuslain 79 §:n 3 momentin mukaan jo laista tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Jos lakia ei ole julkaistu viimeistään säädettynä voimaantuloajankohtana, se tulee voimaan julkaisemispäivänä. Tämä ilmenee myös Suomen säädöskokoelmasta annetun lain 7 §:stä. Edellä esitetty huomioon ottaen lakivaliokunta katsoo, että julkaisemisajankohta on tärkeä säännellä täsmällisesti ja yksiselitteisesti. Esitetyssä muodossaan nyt käsiteltävänä olevan pykälän 3 momentti mahdollistaa kuitenkin sen, että julkaisemisajankohta voi määräytyä kolmella rinnakkaisella tavalla, mikä voi johtaa tulkinnanvaraisiin tilanteisiin. Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa selkeyssyistä momenttia täsmennettäväksi niin, että siitä ilmenee pääsääntö, jonka mukaan julkaisemisajankohta

määräytyy yleisessä tietoverkossa julkaisemisen mukaan. Niissä tilanteissa, joissa tämä ei ole poikkeuksellisesti mahdollista, julkaisemisajankohta määräytyisi painetun tai muun tallenteen julkaisemisajankohdan mukaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 13 § muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotus

13 §

Säädöksen julkaisemisajankohta

— — — — —
Säädöksen katsotaan tulleen julkaistuksi, kun se on toimitettu 12 §:n 1 momentissa tarkoitulla tavalla yleisön saataville. Jos säädöstä ei yleisen tietoverkon häiriön tai muun erityisen syyn vuoksi voida ennen sen säädettä voimaantuloajankohtaa julkaista yleisessä tietoverkossa, säädöksen katsotaan tulleen julkaistuksi, kun se on toimitettu painettuna tai muulla tavalla tallennettuna yleisön saataville. Säädös on tällöin julkaistava yleisessä tietoverkossa niin pian kuin se on mahdollista.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Janina Andersson /vihr
vpj. Anna-Maja Henriksson /r
jäs. Esko Ahonen /kesk
Kalle Jokinen /kok
Oiva Kaltiokumpu /kesk
Ilkka Kantola /sd
Sampsa Kataja /kok
Krista Kiuru /sd

Outi Mäkelä /kok
Raimo Piirainen /sd
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Tero Rönkä /sd
Mauri Salo /kesk
Kari Uotila /vas
Mirja Vehkaperä /kesk
Lasse Virén /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila.